

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ หลักการและเหตุผล

กรมส่งเสริมการเกษตรได้ดำเนินโครงการพัฒนานักส่งเสริมการเกษตรมืออาชีพ โดยสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรทั้ง ๙ เขต เพื่อพัฒนานักส่งเสริมการเกษตรและหารูปแบบการพัฒนาที่เหมาะสม พัฒนานักส่งเสริมการเกษตรให้ก้าวสู่การเป็น Smart Officer สำนักงานเกษตรจังหวัดกำแพงเพชร ได้จัดส่งนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร เข้ารับการอบรมมาตั้งแต่ปี ๒๕๕๘ แต่เนื่องจากข้อจำกัดในด้านจำนวนนักส่งเสริมการเกษตรที่เข้ารับการอบรม ซึ่งสามารถเข้ารับการอบรมได้เพียงปีละประมาณ ๓-๔ คนต่อรุ่น/ปี แต่จำนวนนักส่งเสริมการเกษตรที่บรรจุใหม่มีจำนวนมาก หากจะให้อบรมครบตามจำนวนคงใช้เวลามากกว่า ๑๐ ปี

สำนักงานเกษตรจังหวัดกำแพงเพชร จึงได้จัดทำโครงการพัฒนานักส่งเสริมการเกษตรระดับปฏิบัติการสู่ความเป็นมืออาชีพขึ้น เพื่อพัฒนานักส่งเสริมการเกษตรรุ่นใหม่ขึ้นเองในระดับจังหวัด โดยใช้ทีมวิทยากรและ พี่เลี้ยงที่ผ่านการอบรมตามโครงการพัฒนานักส่งเสริมการเกษตรมืออาชีพ และการพัฒนานักสอนงาน ร่วมเป็นทีมวิทยากรและพี่เลี้ยงในการอบรม และบัดนี้ การอบรมตามโครงการพัฒนานักส่งเสริมการเกษตรระดับปฏิบัติการสู่ความเป็นมืออาชีพของสำนักงานเกษตรจังหวัด ได้ดำเนินการตามโครงการฯ เสร็จเรียบร้อยแล้ว

ดังนั้น สำนักงานเกษตรจังหวัดกำแพงเพชร จึงจะจัดทำเอกสารรายงานผลการดำเนินงานโครงการพัฒนานักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับปฏิบัติการสู่ความเป็นมืออาชีพ ของจังหวัดกำแพงเพชร เพื่อสรุปผลการดำเนินงาน ปัญหา-อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ตลอดจนรวบรวมเอกสารวิชาการที่ได้ใช้ประกอบการดำเนินการที่ได้ใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาดังกล่าว ซึ่งจะเป็นประโยชน์สำหรับนักส่งเสริมการเกษตรที่เข้ารับการอบรมตามโครงการพัฒนานักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับปฏิบัติการสู่ความเป็นมืออาชีพ ของจังหวัดกำแพงเพชรและผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้ทราบผลการดำเนินงาน และเป็นแนวทางให้นักส่งเสริมการเกษตร ได้ศึกษาเพิ่มเติม และนำแนวทางและเนื้อหาเอกสารประกอบต่างๆ ดังกล่าวไปทบทวนและปรับใช้ให้เหมาะสมในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และพัฒนานักส่งเสริมการเกษตรของแต่ละพื้นที่

๑.๒ วัตถุประสงค์

๑.๒.๑ เพื่อสรุปผลการดำเนินงานโครงการพัฒนานักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับปฏิบัติการสู่ความเป็นมืออาชีพ ของจังหวัดกำแพงเพชร

๑.๒.๒ เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ ที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานตามโครงการพัฒนานักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับปฏิบัติการสู่ความเป็นมืออาชีพ ของจังหวัดกำแพงเพชร

๑.๒.๓ เพื่อรวบรวมเอกสารที่ใช้ประกอบการอบรมตามโครงการพัฒนานักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับปฏิบัติการสู่ความเป็นมืออาชีพ ของจังหวัดกำแพงเพชร ไว้ในรูปแบบเดียวกัน เพื่อสะดวกในการอ่านทบทวนและใช้ประโยชน์

๑.๓ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑.๓.๑ เพื่อทราบผลการดำเนินโครงการพัฒนานักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับปฏิบัติการสู่ความเป็นมืออาชีพ ของจังหวัดกำแพงเพชร

๑.๓.๒ เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบในการพัฒนาและวางแผนโครงการพัฒนานักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับปฏิบัติการสู่ความเป็นมืออาชีพ ของจังหวัดกำแพงเพชร ในปีต่อไป ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๑.๓.๓ เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่รูปแบบการพัฒนานักส่งเสริมการเกษตรของสำนักงานเกษตรจังหวัดกำแพงเพชร

๑.๔ ขอบเขตการจัดทำรายงาน

ในการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานครั้งนี้ จะทำการศึกษาและจัดทำรายงานเฉพาะโครงการพัฒนานักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับปฏิบัติการสู่ความเป็นมืออาชีพ ของจังหวัดกำแพงเพชร ปี ๒๕๕๙ เท่านั้น

๑.๕ วิธีการจัดทำรายงาน

ในการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานโครงการพัฒนานักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับปฏิบัติการสู่ความเป็นมืออาชีพ ของจังหวัดกำแพงเพชร มีวิธีการศึกษาและรวบรวมข้อมูล ดังนี้

๑.๕.๑ ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับ การพัฒนานักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับปฏิบัติการสู่ความเป็นมืออาชีพ ของจังหวัดกำแพงเพชร ได้แก่ การจัดการกระบวนการเรียนรู้ บทบาทของการเป็นวิทยากร กระบวนการ และกระบวนการพัฒนาที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน เป็นต้น

๑.๕.๒ กำหนดแนวทางการจัดทำรายงานผลโครงการพัฒนานักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับปฏิบัติการสู่ความเป็นมืออาชีพ ของจังหวัดกำแพงเพชร

๑.๕.๓ ดำเนินการจัดเก็บและรวบรวมข้อมูลตามแนวทางการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานโครงการพัฒนานักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับปฏิบัติการสู่ความเป็นมืออาชีพ ของจังหวัดกำแพงเพชร

๑.๕.๔ จัดทำรายงานผลการดำเนินงานโครงการพัฒนานักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับปฏิบัติการสู่ความเป็นมืออาชีพ ของจังหวัดกำแพงเพชร

๑.๕.๕ จัดพิมพ์รายงานผลโครงการพัฒนานักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับปฏิบัติการสู่ความเป็นมืออาชีพ ของจังหวัดกำแพงเพชร เพื่อเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ต่อไป

๑.๖ การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการจัดทำรายงานผลโครงการพัฒนานักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับปฏิบัติการสู่ความเป็นมืออาชีพ ของจังหวัดกำแพงเพชรวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการพรรณนาวิเคราะห์

๑.๗ ระยะเวลาดำเนินการ

ดำเนินการในเดือนสิงหาคม – กันยายน ๒๕๕๙

บทที่ ๒

รายละเอียดโครงการ

๑. ชื่อโครงการ โครงการพัฒนานักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับปฏิบัติการสู่ความเป็นมืออาชีพ

๒. หลักการและเหตุผล

การพัฒนานักวิชาการส่งเสริมการเกษตรให้เป็นนักส่งเสริมการเกษตรมืออาชีพที่มีความเชี่ยวชาญในการทำงานร่วมกับเกษตรกรและภาคีเครือข่ายจนเป็นที่ยอมรับให้เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง และเป็นผู้จัดการการเกษตรในพื้นที่ได้นั้น มีความสำคัญอย่างยิ่งในการขับเคลื่อนงานส่งเสริมการเกษตร ประกอบกับ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและยุทธศาสตร์การพัฒนาข้าราชการพลเรือน โดยยึดหลักสมรรถนะ (Competency) การพัฒนาขีดความสามารถ (Capability) เพื่อให้ข้าราชการเป็นผู้ปฏิบัติงานที่ทรงความรู้ (Knowledge Workers) สามารถปฏิบัติงานภายใต้การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และระบบบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ มุ่งพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพ และพร้อมในการยอมรับการขยายตัวและการเปลี่ยนแปลงในอนาคตได้อย่างแท้จริง

เพื่อตอบสนองต่อนโยบายของกรมส่งเสริมการเกษตรในการพัฒนาบุคลากร และประสิทธิภาพการทำงานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ สำนักงานเกษตรจังหวัดกำแพงเพชร จึงเห็นถึงความจำเป็นในการเริ่มพัฒนาเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ให้มีความพร้อมในการปฏิบัติงาน ให้เป็น Smart Extension Officer คือ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรในทุกระดับจะต้องมีความรู้ ทักษะและความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงาน สามารถนำองค์ความรู้ไปประยุกต์และปรับใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ สภาพแวดล้อมเพื่อพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรและเกษตรกร เกิดผลงานเป็นรูปธรรม

ดังนั้น การพัฒนานักส่งเสริมการเกษตรสู่ความเป็นมืออาชีพ ต้องเริ่มต้นจากนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับปฏิบัติการ เนื่องจากยังมีความรู้และประสบการณ์ในการทำงานยังไม่มากนัก พัฒนาดำเนินการปรับกระบวนการทัศน์ พัฒนาระบบความคิด และสร้างทัศนคติที่ดีในการทำงานส่งเสริมการเกษตร ภายใต้การผสมผสานระหว่างการเรียนรู้ในห้องเรียนและนอกห้องเรียน เป็นก้าวย่างกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียน มีความสนใจ ใฝ่รู้ มีพลัง คิดออกแบบ และแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งสามารถจัดการเรียนรู้ได้หลากหลายรูปแบบ/วิธีการเรียนรู้ แต่มุ่งเน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ทั้งนี้เพื่อเป็นการรับรองคุณค่าของความรู้และทักษะที่สะท้อนถึงการเป็น “นักส่งเสริมการเกษตรมืออาชีพ” ในการนำความรู้ ความสามารถและทักษะที่มีไปใช้พัฒนางานส่งเสริมการเกษตรที่ตนเองรับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น จึงได้จัดทำโครงการพัฒนานักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับปฏิบัติการสู่ความเป็นมืออาชีพ ของสำนักงานเกษตรจังหวัดกำแพงเพชรขึ้น

๓. วัตถุประสงค์

- ๓.๑ เพื่อสร้างทัศนคติที่ดีต่อการทำงานส่งเสริมการเกษตรให้แก่ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร
- ๓.๒ เพื่อพัฒนาศักยภาพนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรให้ขีดความสามารถในการทำงาน ตามภารกิจและยุทธศาสตร์ของจังหวัด
- ๓.๓ เพื่อให้เกิดเครือข่ายในการทำงานของนักส่งเสริมการเกษตรของจังหวัดกำแพงเพชร

๔. บุคคลเป้าหมาย

ในการดำเนินโครงการพัฒนานัก วิชาการ ส่งเสริมการเกษตร ระดับปฏิบัติการ สู่ความเป็นมืออาชีพ ของสำนักงานเกษตรจังหวัดกำแพงเพชร มีบุคคลเป้าหมายจำนวน ๓๗ คน ประกอบไปด้วย

๔.๑ ผู้เข้ารับการอบรม คือ นักวิชาการ ส่งเสริมการเกษตรระดับปฏิบัติการ และนักวิชาการ ส่งเสริมการเกษตร (พนักงานราชการ) จำนวน ๓๓ คน ดังนี้

- ๑) สำนักงานเกษตรจังหวัด จำนวน ๙ คน
- ๒) สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองกำแพงเพชร จำนวน ๓ คน
- ๓) สำนักงานเกษตรอำเภอลองลู่ จำนวน ๓ คน
- ๔) สำนักงานเกษตรอำเภอพรานกระต่าย จำนวน ๓ คน
- ๕) สำนักงานเกษตรอำเภอลองลาน จำนวน ๓ คน
- ๖) สำนักงานเกษตรอำเภอลานกระบือ จำนวน ๓ คน
- ๗) สำนักงานเกษตรอำเภอทรายทองวัฒนา จำนวน ๒ คน
- ๘) สำนักงานเกษตรอำเภอปางศิลาทอง จำนวน ๑ คน
- ๙) สำนักงานเกษตรอำเภอบึงสามัคคี จำนวน ๓ คน
- ๑๐) สำนักงานเกษตรอำเภอโกสัมพีนคร จำนวน ๓ คน

๔.๒ ทีมวิทยากรและพี่เลี้ยง จำนวน ๔ คน

๕. เนื้อหาหลักสูตร

ประกอบไปด้วยการจัดกระบวนการเรียนรู้ การวิเคราะห์สถานการณ์ด้านการเกษตร การจัดทำ แผนพัฒนาการเกษตรแบบมีส่วนร่วม การพัฒนาองค์กรเกษตรกรและวิสาหกิจชุมชน การส่งเสริมเคหกิจเกษตร และการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร วิทยากรกระบวนการ การจัดการความรู้ ฯลฯ

๖. วิธีการดำเนินการ

- ๖ .๑ การเตรียมการ การประชุมคณะทำงานพิจารณาหลักสูตร และออกแบบ กระบวนการ เรียนรู้
- ๖ .๒ การอบรมให้ความรู้และจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เดือนละ ๑ ครั้งจำนวน ๓ ครั้งๆละ ๑ วัน
- ๖.๓ การเรียนรู้จากการปฏิบัติ โดยการออกแบบและวางแผนแล้วฝึกปฏิบัติจริงในพื้นที่ ของแต่ละอำเภอในลักษณะทีมทำงานของแต่ละอำเภอ โดยมีเกษตรอำเภอเป็นพี่เลี้ยง
- ๖ .๔ การสรุป ประเมินผลและการรายงานผลการดำเนินงานโครงการ

๗. ระยะเวลาดำเนินการ

ระหว่างเดือนพฤษภาคม – เดือนกันยายน ๒๕๕๙

- ๗.๑ อบรมครั้งที่ ๑ วันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๕๙
- ๗.๒ อบรมครั้งที่ ๒ วันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๕๙
- ๗.๓ อบรมครั้งที่ ๓ วันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๕๙

๘. สถานที่ดำเนินการ

- ห้องประชุมสำนักงานเกษตรจังหวัดกำแพงเพชร
- ห้องประชุมสำนักงานเกษตรอำเภอ/อปท.
- ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร และแปลงเกษตรกร
- โรงแรมของเอกชนภายในจังหวัดกำแพงเพชร

๙. งบประมาณดำเนินการ

- ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานโครงการ ๓๕,๗๕๐ บาท (สามหมื่นห้าพันเจ็ดร้อยห้าสิบบาทถ้วน) ดังนี้
- ๙.๑ ค่าอาหารกลางวัน วันๆละ ๑ มื้อๆละ ๑๐๐ บาท/คน จำนวน ๓๕ คน เป็นเงิน ๓,๕๐๐ บาท จำนวน ๓ ครั้ง เป็นเงิน ๑๐,๕๐๐ บาท
 - ๙.๒ ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม วันละ ๒ มื้อๆ ละ ๓๕ บาท จำนวน ๓ วันๆละ ๗๐ บาท เป็นเงิน ๗,๓๕๐ บาท
 - ๙.๓ ค่าวัสดุฝึกอบรม ค่าถ่ายเอกสารและการจัดทำรายงานผล จำนวน ๓๕ คนๆละ ๑๐๐ บาท เป็นเงิน ๓,๕๐๐ บาท
 - ๙.๔ ค่าสมนาคุณวิทยากร ครั้งละ ๖ ชั่วโมงๆ ละ ๖๐๐ บาท เป็นเงิน ๓,๖๐๐ บาท/ครั้ง รวม ๓ ครั้ง เป็นเงิน ๑๐,๘๐๐ บาท
 - ๙.๕ ค่าที่พักวิทยากร ครั้งละ ๑,๒๐๐ บาท จำนวน ๓ ครั้ง เป็นเงิน ๓,๖๐๐ บาท

๑๐. ผู้รับผิดชอบโครงการ

ที่ปรึกษาโครงการ เกษตรจังหวัดกำแพงเพชร

ผู้ร่วมโครงการ เจ้าหน้าที่จากสำนักงานเกษตรจังหวัด/อำเภอ สังกัดสำนักเกษตรจังหวัด
กำแพงเพชร

ผู้รับผิดชอบโครงการ กลุ่มยุทธศาสตร์และสารสนเทศ สำนักงานเกษตรจังหวัดกำแพงเพชร

๑๑. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑ ๑.๑ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับปฏิบัติการและนักวิชาการเกษตรของสำนักงานเกษตรจังหวัดกำแพงเพชรมีทัศนคติที่ดีต่อการทำงานส่งเสริมการเกษตร

๑.๒ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับปฏิบัติการและนักวิชาการเกษตรของสำนักงานเกษตรจังหวัดกำแพงเพชร ได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการปฏิบัติงานตามภารกิจและยุทธศาสตร์ของจังหวัด

๑ ๑.๓ เกิดเครือข่ายในการทำงานของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรของจังหวัดกำแพงเพชร

๑๒. ผลลัพธ์ (Outcome)

๑๒.๑ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรที่เข้ารับการอบรม สามารถนำความรู้ที่ได้จากเรียนรู้ มาใช้ในการปฏิบัติงานได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐

๑ ๒.๒ ได้รูปแบบการพัฒนานักวิชาการส่งเสริมการเกษตรสู่การเป็นนักส่งเสริมการเกษตรมืออาชีพ ในระดับจังหวัด

ลงชื่อวีรยุทธ สมป่าสัก(ผู้เสนอโครงการ)

(นายวีรยุทธ สมป่าสัก)

ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

ลงชื่อ ว่าที่ร้อยตรีชัยศรี ไชยมณี... (ผู้เห็นชอบโครงการ)

(ชัยศรี ไชยมณี)

ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มยุทธศาสตร์และสารสนเทศ

ลงชื่อ.....ศุภนารถ เกตุเจริญ(ผู้อนุมัติโครงการ)

(นายศุภนารถ เกตุเจริญ)

ตำแหน่ง เกษตรจังหวัดกำแพงเพชร

บทที่ ๓

ผลการดำเนินงาน

ผลการดำเนินงานตามโครงการพัฒนานักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับปฏิบัติการสู่ความเป็นมืออาชีพ ของสำนักงานเกษตรจังหวัดกำแพงเพชร ปี ๒๕๕๙ สามารถสรุปผลการดำเนินงานได้ ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ การเตรียมการ

๑.๑ ทิศทางการพัฒนานักส่งเสริมการเกษตร

๑.๒ เป้าหมายการพัฒนานักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับปฏิบัติการสู่ความเป็นมืออาชีพ

ตอนที่ ๒ การจัดการกระบวนการเรียนรู้

๒.๑ เนื้อหาการจัดการกระบวนการเรียนรู้

๒.๒ บทเรียนจากการพัฒนานักส่งเสริมการเกษตรของกรมส่งเสริมการเกษตร ปี ๒๕๕๘

๒.๓ การจัดการกระบวนการเรียนรู้

ตอนที่ ๓ ผลการดำเนินงาน

๓.๑ เครื่องมือที่ใช้ในการฝึกอบรม

๓.๒ การดำเนินการฝึกอบรม

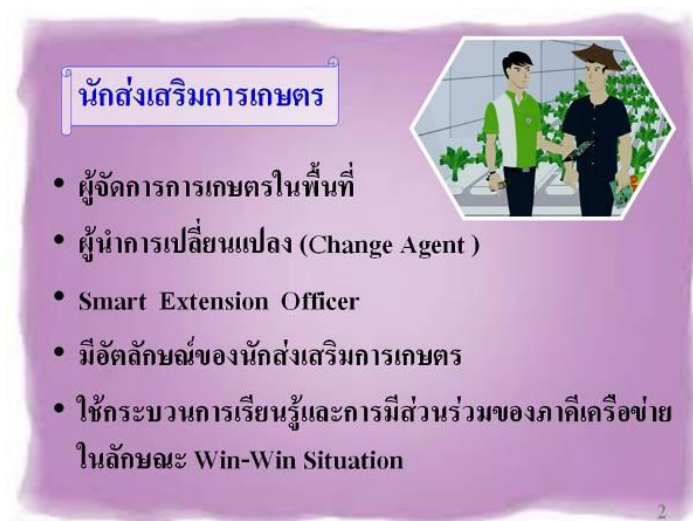
โดยมีรายละเอียดของแต่ละตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ ๑ การเตรียมการ

ในการเตรียมการดำเนินการจัดอบรมตามโครงการพัฒนานักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับปฏิบัติการสู่ความเป็นมืออาชีพ ของสำนักงานเกษตรจังหวัดกำแพงเพชร มีรายละเอียดของการเตรียมการ ดังนี้

๑.๑ ทิศทางการพัฒนานักส่งเสริมการเกษตร

ตามระบบการส่งเสริมการเกษตรมิติใหม่ MRCF ทิศทางของการพัฒนานักส่งเสริมการเกษตรนักส่งเสริมการเกษตรคือ “ผู้นำการเปลี่ยนแปลง Change Agent ” โดยนักส่งเสริมการเกษตรคือผู้จัดการการเกษตรในพื้นที่ ทั้งในส่วนของ “คน พื้นที่ และสินค้า” รายละเอียดดังภาพประกอบที่ ๑

ภาพประกอบที่ ๑ ทิศทางและเป้าหมายการพัฒนานักส่งเสริมการเกษตร

๑.๒ เป้าหมายการพัฒนาให้นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับปฏิบัติการสู่ความเป็นมืออาชีพ

เพื่อพัฒนาให้นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรของสำนักงานเกษตรจังหวัดกำแพงเพชรให้มีความรู้ความสามารถ ดังทิศทางการพัฒนานักส่งเสริมการเกษตร ให้มีขีดความสามารถและศักยภาพในการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตรตามข้อ ๑.๑ สำนักงานเกษตรจังหวัดกำแพงเพชรจึงได้จัดทำโครงการพัฒนานักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับปฏิบัติการสู่ความเป็นมืออาชีพ ของสำนักงานเกษตรจังหวัดกำแพงเพชร โดยในปี ๒๕๕๙ ได้กำหนดเป้าหมายให้นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับปฏิบัติการ และนักส่งเสริมการเกษตร ที่ปฏิบัติงานในระดับจังหวัดและอำเภอทุกคน เป็นเป้าหมายในการพัฒนาบุคลากรตามโครงการนี้ และทีมวิทยากรและพี่เลี้ยงที่เข้าร่วมโครงการพัฒนานักสอนงานของสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่๙ ทุกคน ร่วมเป็นทีมวิทยากรและพี่เลี้ยง รวมจำนวนทั้งหมด ๓๗ คน ดังรายละเอียดตามตารางบัญชีรายชื่อดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๑ แสดงบัญชีรายชื่อเป้าหมายโครงการพัฒนานักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับปฏิบัติการสู่ความเป็นมืออาชีพ ปี ๒๕๕๙ ของสำนักงานเกษตรจังหวัดกำแพงเพชร

ที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง	กลุ่ม/สำนักงาน
๑	นายสุพจน์ จินตสุภาวงศ์	นวส.ปฏิบัติการ	กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร
๒	นางสาววรรณีญา บุญยปรีย์	นวส.ปฏิบัติการ	กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร
๓	นายณัฐพงษ์ ทาศักดิ์	นวส.ปฏิบัติการ	กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต
๔	นางสาวธิดาวรรณ กันธิมา	นวส.ปฏิบัติการ	กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต
๕	นางสาวนาถยา คิคคำส่วน	นวส.ปฏิบัติการ	กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต
๖	นางสาวเสาวรีย์ จันทร์คำ	นวส.ปฏิบัติการ	กลุ่มอารักขาพืช
๗	นางสาววิยะดา แก้วเคียงคำ	นวส.ปฏิบัติการ	กลุ่มอารักขาพืช
๘	นางสาววิริยา พรหมมาร์ตัน	นวส.ปฏิบัติการ	กลุ่มอารักขาพืช
๙	นายวัชรพงษ์ วงศ์คำปวน	นวส.ปฏิบัติการ	กลุ่มยุทธศาสตร์และสารสนเทศ
๑๐	นางสาวนิภา พูลชู	นวส.ปฏิบัติการ	กลุ่มยุทธศาสตร์และสารสนเทศ
๑๑	นายอนันต์ชนัฐ โชคกาญจนา	นวส.ปฏิบัติการ	สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองกำแพงเพชร
๑๒	นายนิรุติ เถลิงศรี	นวส.ปฏิบัติการ	สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองกำแพงเพชร
๑๓	นายอภิวัฒน์ เงินกลิ่น	นวส.ปฏิบัติการ	สำนักงานเกษตรอำเภอคลองขลุง
๑๔	น.ส.ปิยมาศรณ์ เหล่าคงถาวร	นวส.ปฏิบัติการ	สำนักงานเกษตรอำเภอคลองขลุง
๑๕	นายลิขิต กล้ากสิกิจ	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร	สำนักงานเกษตรอำเภอคลองขลุง
๑๖	นายณัฐพงษ์ กล้าวิเศษ	นวส.ปฏิบัติการ	สำนักงานเกษตรอำเภอพรานกระต่าย

ที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง	กลุ่ม/สำนักงาน
๑๗	นายศุภธีร์รักษ์ ไจมา	นวส.ปฏิบัติการ	สำนักงานเกษตรอำเภอพรานกระต่าย
๑๘	นายณรงค์ หนองหลวง	นวส.ปฏิบัติการ	สำนักงานเกษตรอำเภอคลองลาน
๑๙	นางนิสาร์ตัน เต้จ๊ะ	นวส.ปฏิบัติการ	สำนักงานเกษตรอำเภอคลองลาน
๒๐	นางสาวชลลลิตา ศรียาบ	นวส.ปฏิบัติการ	สำนักงานเกษตรอำเภอคลองลาน
๒๑	นางสาวทัศนีย์ แซ่เหง่า	นวส.ปฏิบัติการ	สำนักงานเกษตรอำเภอลานกระบือ
๒๒	นาเอกพล มนเดช	นวส.ปฏิบัติการ	สำนักงานเกษตรอำเภอลานกระบือ
๒๓	นางสาวทิพย์สุดา มหาวงค์	นวส.ปฏิบัติการ	สำนักงานเกษตรอำเภอลานกระบือ
๒๔	นายสุพัชรกิตต์ สังข์ยก	นวส.ปฏิบัติการ	สำนักงานเกษตรอำเภอยางชุมน้อย
๒๕	นายบุญญกร ธรรมใจ	นวส.ปฏิบัติการ	สำนักงานเกษตรอำเภอยางชุมน้อย
๒๖	นายกันณพงศ์ สิริวิจักขณ์	นวส.ปฏิบัติการ	สำนักงานเกษตรอำเภอยางชุมน้อย
๒๗	นางสาวอัจฉรา พูลพาน	นวส.ปฏิบัติการ	สำนักงานเกษตรอำเภอบึงสามัคคี
๒๘	นายชัยยุทธ พุทธิจุน	นวส.ปฏิบัติการ	สำนักงานเกษตรอำเภอบึงสามัคคี
๒๙	นายธีรภัทร เลี้ยวสิริพงศ์	นวส.ปฏิบัติการ	สำนักงานเกษตรอำเภอบึงสามัคคี
๓๐	นางสาวรัตนประภา ฉ่ำจิตร	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร	สำนักงานเกษตรจังหวัดกำแพงเพชร
๓๑	ว่าที่ รต.ณภัทร นาวา	นวส.ปฏิบัติการ	สำนักงานเกษตรอำเภอโกสัมพีนคร
๓๒	นางสาวมณีนุช ณ สุวรรณ	นวส.ปฏิบัติการ	สำนักงานเกษตรอำเภอโกสัมพีนคร
๓๓	นายตะวัน ญามณี	นวส.ปฏิบัติการ	สำนักงานเกษตรอำเภอโกสัมพีนคร
๓๔	นายวีรยุทธ สมป่าสัก	นวส.ชำนาญการ	สำนักงานเกษตรจังหวัดกำแพงเพชร
๓๕	นายรังสรรค์ เลิศสูงเนิน	นวส.ชำนาญการ	สำนักงานเกษตรอำเภอขามเฒ่า
๓๖	นายเชาวริก ครูอินทร์	นวส.ชำนาญการ	สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองกำแพงเพชร
๓๗	นายเสนาะ ยิ้มสบาย	นวส.ชำนาญการ	สำนักงานเกษตรอำเภอพรานกระต่าย

หมายเหตุ ลำดับที่ ๓๔-๓๗ คือที่มหาวิทยาลัยและพี่เลี้ยง

ตอนที่ ๒ การจัดการกระบวนการเรียนรู้

การจัดการกระบวนการเรียนรู้ในการพัฒนานักส่งเสริมการเกษตรของสำนักงานเกษตรจังหวัดกำแพงเพชร ตามโครงการพัฒนานักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับปฏิบัติการสู่ความเป็นมืออาชีพมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

๒.๑ เนื้อหาการจัดการกระบวนการเรียนรู้

ในการพัฒนานักส่งเสริมการเกษตรตามโครงการพัฒนานักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับปฏิบัติการสู่ความเป็นมืออาชีพ ของสำนักงานเกษตรจังหวัดกำแพงเพชร ในเบื้องต้นได้ทบทวนและใช้

สมรรถนะหลักของนักส่งเสริมการเกษตรจะต้องมีความรู้ ความสามารถอะไรในการปฏิบัติงาน ซึ่งพบว่า นักส่งเสริมการเกษตรควรมีความรู้และทักษะในเรื่องเหล่านี้ ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนรู้ทางไกลด้วยตนเอง(e-learning) ของกรมส่งเสริมการเกษตร ที่ได้กำหนดวิชาหลักสำหรับผู้เรียนในหลักสูตรระดับปฏิบัติการของกรมส่งเสริมการเกษตร ได้แก่

๑. การจัดกระบวนการเรียนรู้
๒. การวิเคราะห์สถานการณ์ด้านการเกษตร
๓. การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรแบบมีส่วนร่วม
๔. การพัฒนาองค์กรเกษตรกรและวิสาหกิจชุมชน
๕. การส่งเสริมเคหกิจเกษตร
๖. การถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร

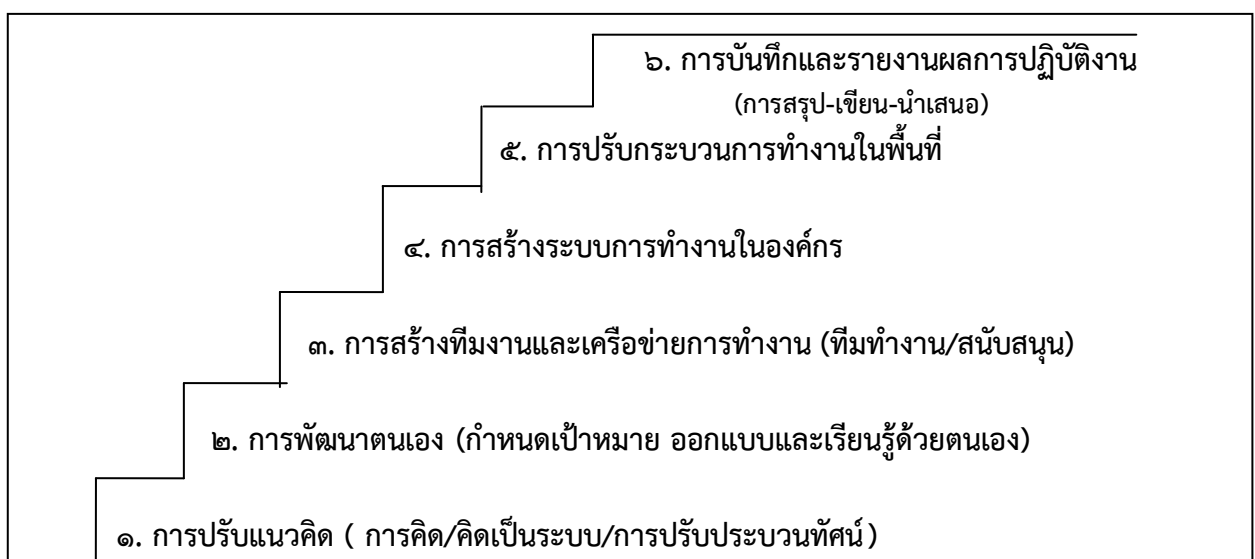
นอกจากนี้ ยังมีความรู้และทักษะที่จำเป็นในการปฏิบัติงานในบทบาทของนักส่งเสริมการเกษตรอื่นๆ เพิ่มเติม ได้แก่ บทบาทการเป็นวิทยากรกระบวนการ บทบาทการเป็นนักจัดการความรู้ เป็นต้น

๒.๒ บทเรียนจากการพัฒนานักส่งเสริมการเกษตรของกรมส่งเสริมการเกษตร ปี ๒๕๕๘

จากการที่ทีมวิทยากรและพี่เลี้ยงของสำนักงานเกษตรจังหวัดกำแพงเพชร ที่เข้าร่วม

เป็นทีมวิทยากรและพี่เลี้ยง ในการอบรมตามโครงการพัฒนานักส่งเสริมการเกษตรมืออาชีพของสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ ๙ จังหวัดพิษณุโลก ได้เรียนรู้และมีข้อสรุปต่อกระบวนการพัฒนาตามโครงการพัฒนานักส่งเสริมการเกษตรมืออาชีพ ของกรมส่งเสริมการเกษตร ในปี ๒๕๕๘ ที่สามารถนำมาเป็นแนวทางในการดำเนินงานโครงการพัฒนานักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับปฏิบัติการสู่ความเป็นมืออาชีพของสำนักงานเกษตรจังหวัดกำแพงเพชร ได้เป็นอย่างดี

ซึ่งหลักสูตรการพัฒนานักส่งเสริมการเกษตรดังกล่าว ได้พิสูจน์ตัวเองแล้วว่า เป็นหลักสูตรที่ดี และมีกระบวนการที่เหมาะสมกับการพัฒนานักส่งเสริมการเกษตรในสถานการณ์ปัจจุบัน ซึ่งในแต่ละเขตอาจมีกระบวนการพัฒนาทั้งที่เหมือนและแตกต่าง แต่สุดท้ายก็เป็นการพัฒนานักส่งเสริมการเกษตรไปสู่เป้าหมายเดียวกัน คือ “ผู้นำการเปลี่ยนแปลง” ตามวิธีการและเป้าหมาย ๖ ขั้นตอน/องค์ประกอบ ดังนี้

ภาพประกอบที่ ๒ วิธีการและเป้าหมายการพัฒนานักส่งเสริมการเกษตรมืออาชีพ

สรุปบทเรียน หากจะจัดกระบวนการเรียนรู้หลักสูตรการพัฒนานักส่งเสริมการเกษตรมืออาชีพ ควรบูรณาการแนวคิดและหลักการในการจัดกระบวนการ ดังนี้

๑. นำองค์ประกอบทั้ง ๖ ขั้นตอนเป็นแนวทาง ซึ่งเป็นทั้งวิธีการและเป้าหมาย
๒. กำหนดหลักสูตรที่ให้สอดคล้องกับ ๖ ขั้นตอน และใช้เป็นแนวทางเบื้องต้น เพื่อสื่อสารกับทีมงานและผู้เข้าร่วมกระบวนการเรียนรู้
๓. การจัดกระบวนการเรียนรู้จำเป็นต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย และต้องมีความยืดหยุ่น
๔. มีการปรับวิธีการและเครื่องมืออยู่ตลอดเวลา เพื่อให้เกิดการพัฒนาการเรียนรู้ได้ดีที่สุดตามสถานการณ์และบริบท
๕. เน้นการพัฒนาผู้เข้ารับการฝึกอบรม หรือผู้เข้าร่วมกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดการเรียนรู้หรือเปลี่ยนแปลงจากภายใน(การคิด) สู่ภายนอก(การปฏิบัติ)
๖. ปรับเปลี่ยนวิธีคิด เปลี่ยนกระบวนการทัศน ไปสู่การปรับเปลี่ยนการปฏิบัติสู่พัฒนาตนเอง พัฒนาการทำงาน
๗. การอบรมต้องมีการฝึกปฏิบัติ ควบคู่ไปกับการเรียนรู้หลักการ และหลักวิชา/ทฤษฎี
๘. ระหว่างการจัดกระบวนการเรียนรู้ควรพัฒนาทีมงานและสร้างเครือข่ายไปพร้อมๆ กัน
๙. ฯลฯ

นอกจากนี้ยังข้อที่ควรคำนึงถึงในการจัดอบรมเพื่อพัฒนานักส่งเสริมการเกษตรสู่ความเป็นมืออาชีพคือ

- ๑) ในการทำงานส่งเสริมการเกษตรนั้น ต้องยอมรับว่ามีองค์ความรู้และวิธีการปฏิบัติที่แตกต่างหลากหลายมากมาย ที่แต่ละคนอาจถนัดหรือเก่งไปคนละด้าน คงไม่มีใครที่เก่งไปในทุกๆ เรื่อง ดังนั้นทุกคนต้องเปิดใจและเปิดพื้นที่ให้ตัวเองได้เป็นผู้เรียนรู้ ไปพร้อมๆ กับผู้เข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาตนเองให้ยกระดับ เช่น จากนักส่งเสริมการเกษตร สู่การเป็นมืออาชีพ พัฒนาต่อไปเป็นที่เลี้ยงผู้สอนงานและก้าวไปสู่การเป็นวิทยากรฯ เป็นต้น
- ๒) ผู้จัดการอบรม/สัมมนา เพื่อการพัฒนาฯ เขตฯ ต้องทำในหลายบทบาท นอกจากการเป็นผู้จัดฝึกอบรมแล้ว สิ่งที่ยากเห็นก็คือการเข้าสู่กระบวนการพัฒนาไปสู่การเป็นมืออาชีพในบทบาทและภารกิจของตนเองไปพร้อมๆ กันกับจังหวัดและอำเภอ เพราะในอนาคตจะได้เป็นที่พึ่งให้แก่สำนักงานเกษตรจังหวัด/อำเภอได้
- ๓) รูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ ควรเป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย ทั้งวิชาการ และการลงมือปฏิบัติ และการสรุปบทเรียนไปพร้อมๆ กัน
- ๔) “คนที่จะสอน ต้องทำเป็นและสอนเป็น” คนที่จะมาร่วมเป็นทีมวิทยากรและที่เลี้ยง ควรพิจารณาจากคนที่ “ต้องทำเป็นและสอนเป็น” (ไม่ใช่ท่องตำราแล้วมาสอน) เพราะวิทยากรหรือที่เลี้ยงบางคนทำเป็นแต่สอนไม่เป็นก็มี และในทางกลับกันบางคนสอนเป็นแต่ทำไม่เป็นก็มีเช่นกัน
- ๕) จากประเด็นที่ว่า “ต้องทำเป็นและสอนเป็น” ดังนั้น ให้ลืมนิยามรูปแบบการฝึกอบรมแบบเดิม ที่เป็นเพียงการเชิญวิทยากรนอก มาบรรยายเป็นรายวิชาๆ ตามหลักสูตรไปได้เลย เพราะมันจะไม่เกิดผลอะไรกับกระบวนการเรียนรู้และพัฒนานักส่งเสริมการเกษตรของเรามากนัก
- ๖) ในหลักสูตรพื้นฐาน(การทำงานส่งเสริมการเกษตร)วิทยากรบางส่วนหรือส่วนใหญ่ ควรพิจารณาจาก คนที่เคยทำงานส่งเสริมการเกษตรมาก่อนในเบื้องต้น เพราะเชื่อว่านักส่งเสริมการเกษตรที่มีความรู้ความสามารถยังมีในพื้นที่อีกมาก เพราะงานส่งเสริมการเกษตรเป็นงานที่ต้องทำงานกับคน เพื่อให้คนไป

ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม คนที่เคยลงมือปฏิบัติมาแล้วย่อมชี้ทางสว่าง มีแนวทางหรือเทคนิควิธีให้กับนักส่งเสริมการเกษตรที่เริ่มทำงานใหม่ๆ ได้ดี และตรงกับสิ่งที่จะนำไปใช้ในการทำงานได้มากที่สุดเพราะในความเป็นจริงคนที่เข้าใจงานส่งเสริมการเกษตรมากที่สุดก็คือคนที่ทำงานส่งเสริมการเกษตร เพราะเมื่อมีคนมาทำงานใหม่ ในอดีตที่ผ่านมา เราก็อาศัยนักส่งเสริมการเกษตรรุ่นที่เป็นคนชี้แนะ และสอนวิธีการทำงาน และนักส่งเสริมที่ยังไม่มีประสบการณ์ก็คงจะสะดวที่จะสอบถามหาคำตอบได้จากพวกพี่ๆ เพราะอยู่ใกล้ชิด และปฏิบัติงานอยู่ในสถานการณ์และพื้นที่ที่เหมือนหรือใกล้เคียงกัน

๗) ในการจัดการอบรมเพื่อพัฒนานักส่งเสริมการเกษตร จะต้องมีการมีทีมงานหลัก/วิทยากรหลัก ที่คอยดูแลทั้งกระบวนการ/ตลอดหลักสูตร ตั้งแต่ต้นจนจบ เพื่อที่จะทำการประเมิน ๓๖๐ องศา ทุกๆ ด้านทุกมิติ แล้วพิจารณาเพิ่มเติมในส่วนที่ขาด/ตกหล่น เพื่อเพิ่มเติมในทุกโอกาสที่เอื้ออำนวย

๘) ไม่ปฏิเสธวิทยากรหรือความรู้ที่มาจากภายนอก หากพิจารณาแล้วว่ามีคุณภาพและเป็นและขาดแคลนในด้านนั้นๆ ก็สามารถกำหนดเนื้อหาและสืบค้นผู้รู้จากภายนอกมาเพิ่มเติมความรู้ ที่จำเป็นต้องรู้และต้องใช้เหล่านั้นให้แก่ักส่งเสริมการเกษตร ให้มีความรู้ความสามารถ ในด้านนั้นๆ ต่อไป

ดังนั้น สำนักงานเกษตรจังหวัดกำแพงเพชร จึงได้กำหนดทิศทางการพัฒนานักส่งเสริมการเกษตรระดับปฏิบัติการสู่ความเป็นมืออาชีพสอดคล้องกับ ๖ ขั้นตอน และนำบทเรียนที่ได้เรียนรู้จากการร่วมเป็นทีมวิทยากรและพี่เลี้ยงหลักสูตรนักส่งเสริมการเกษตรมืออาชีพของกรมส่งเสริมการเกษตร ดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบ และจัดกระบวนการเรียนรู้ในโครงการพัฒนานักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับปฏิบัติการสู่ความเป็นมืออาชีพ ของสำนักงานเกษตรจังหวัดกำแพงเพชร

๒.๓ การจัดการกระบวนการเรียนรู้

การจัดการกระบวนการเรียนรู้ตาม โครงการพัฒนานักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับปฏิบัติการสู่ความเป็นมืออาชีพ ของสำนักงานเกษตรจังหวัดกำแพงเพชร มีวิธีการจัดการกระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสาน และมุ่งเน้นการเรียนรู้ผ่านการฝึกปฏิบัติ และเรียนรู้จากผู้ที่เคยปฏิบัติ โดยมีวิธีการที่หลากหลาย ในที่นี้ขอนำวิธีการหลักๆ ๔ วิธี ดังนี้

๒.๓.๑ การฝึกปฏิบัติการโดยใช้เครื่องมือช่วยคิด(conceptual tools)

เครื่องมือช่วยคิดเป็นเครื่องมือที่ใช้ช่วยในการศึกษาชุมชนอยู่ ๓ ส่วน คือ

- (๑) ช่วยในการรวบรวม
- (๒) ช่วยในการวิเคราะห์ และ
- (๓) ช่วยในการนำเสนอผลการศึกษา

ซึ่งในการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร จำเป็นที่จะต้องมี เครื่องมือช่วยคิด การรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และนำเสนอข้อมูลที่ง่ายต่อการทำความเข้าใจปรากฏการณ์ของชุมชนที่ ทำงานได้อย่างชัดเจน ดังนั้น จึงได้กำหนดให้มีการฝึกปฏิบัติการใช้เครื่องมือช่วยคิด โดยฝึกการใช้เครื่องมือที่หลากหลาย เพราะ เครื่องมือที่ใช้เป็นแนวในการรวบรวมข้อมูล เนื่องจากนักส่งเสริมการเกษตรที่ยังไม่มีประสบการณ์ สามารถนำไปปรับ ใช้ในการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลไปพร้อมๆ กัน ส่วนการจะเลือกใช้เครื่องมือใดในการทำงานหรือการจัดเวทีส่งเสริมการเกษตรในรูปแบบต่างๆ เพื่อระดมความคิดเห็นหรือหาข้อสรุปร่วมกันนั้น ขึ้นอยู่กับสถานการณ์และลักษณะของข้อมูลได้ตามความเหมาะสม

เครื่องมือช่วยคิดสามารถแบ่งออกได้ ๖ ประเภท คือ ๑) เส้นเวลา(time line) ๒) แผนที่(map) ๓) แผนผัง(diagram) ๔) แผนภูมิ(chart) ๕) เมตริก(matrix) และ ๖) บันทึกภาพ(รายละเอียดในภาคผนวก)

๒.๓.๒ เรียนรู้จากกรณีความสำเร็จ (Best Practice)

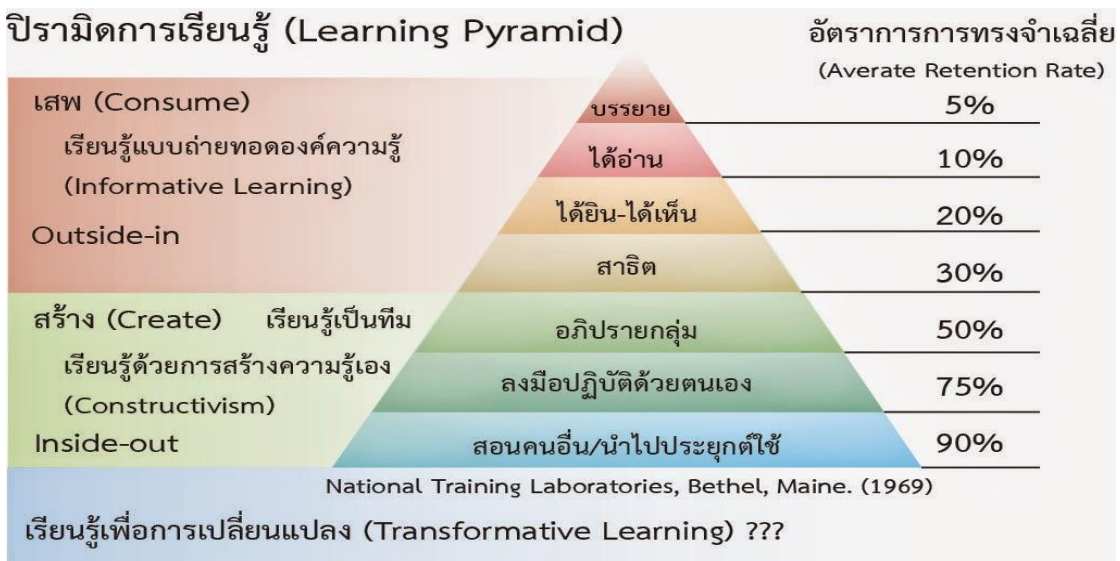
ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้แก่นักส่งเสริมการเกษตร อีกรูปแบบหนึ่งที่จะทำให้นักส่งเสริมการเกษตร ได้เรียนรู้เทคนิควิธีการทำงานส่งเสริมการเกษตร จากรุ่นพี่ที่มีประสบการณ์โดยตรงผ่านเรื่องเล่าเร้าพลัง (Story Telling) ทั้งเทคนิควิธีการทำงาน การแก้ไขปัญหา และสร้างพลังการทำงานผ่านเรื่องเล่า นอกจากนี้นักส่งเสริมการเกษตรที่เข้ารับการอบรมยังสามารถสอบถาม เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์เพิ่มเติมได้อย่างใกล้ชิดและเป็นกันเองแบบที่สอนน้อง /น้องเรียนรู้จากพี่ ก่อให้เกิดความผูกพันและเครือข่ายการทำงานที่ดีในอนาคตต่อไป

๒.๓.๓ การระดมสมอง (Brainstorming)

เป็นกระบวนการที่ฝึกเพื่อให้นักส่งเสริมการเกษตร ได้เรียนรู้กระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมในการทำงานกับเกษตรกร/กลุ่มอาชีพต่าง ๆ เพราะการระดมสมองมีแบบแผนที่ใช้เพื่อรวบรวมความคิดเห็น ปัญหาหรือข้อเสนอแนะจำนวนมากในเวลาอย่างรวดเร็ว ก่อนที่จะตัดสินใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง การระดมสมองเป็นวิธีการที่ดีในการกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์และเกิดการมีส่วนร่วมของกลุ่มมากที่สุด การระดมสมองมุ่งเน้นที่จำนวนความคิดไม่ใช่คุณภาพ การระดมสมองที่ดีจะเปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ได้มากที่สุด และไม่มีจำกัดความคิดด้วยวิธีการใดๆ รูปแบบที่เป็นอิสระนี้ทำให้เกิดความตื่นตัวเกิดการมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมกัน และได้ทางออกใหม่ๆในการแก้ปัญหา หรือหาข้อสรุปร่วมกัน (รายละเอียดในภาคผนวก)

๒.๓.๔ การเรียนรู้จากการปฏิบัติ (Learning By Doing)

ด้วยข้อจำกัดของระยะเวลาและสถานที่ การจัดกระบวนการเรียนรู้ตามโครงการพัฒนานักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับปฏิบัติการสู่ความเป็นมืออาชีพ ของสำนักงานเกษตรจังหวัดกำแพงเพชร หลังจากผ่านกระบวนการเรียนรู้ในแต่ละครั้ง ซึ่งใช้เวลาครั้งละ ๑ วัน แต่ได้กำหนดแนวทางให้ผู้เข้ารับการอบรม นำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ในการปฏิบัติงานประจำ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ เกิดทักษะจากการปฏิบัติ และนำประสบการณ์ที่ได้จากการปฏิบัติ นำมาแลกเปลี่ยนกันในการอบรมครั้งต่อไปในการจัดอบรมตามโครงการพัฒนานักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับปฏิบัติการสู่ความเป็นมืออาชีพ ของสำนักงานเกษตรจังหวัดกำแพงเพชร จึงมุ่งเน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติ เพราะการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติจะก่อให้เกิดการเรียนรู้ได้ดีตามหลักการเรียนรู้ตามปิรามิดการเรียนรู้ (ภาพประกอบที่ ๓)

ภาพประกอบที่ ๓ ปิรามิดการเรียนรู้ (Learning Pyramid)

ตอนที่ ๓ ผลการดำเนินงาน

การพัฒนานักส่งเสริมการเกษตรตามโครงการพัฒนานักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับปฏิบัติการสู่ความเป็นมืออาชีพ ของสำนักงานเกษตรจังหวัดกำแพงเพชร สรุปผลการดำเนินงานฝึกอบรมได้ดังนี้

๓.๑ เครื่องมือที่ใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้

เครื่องมือในการฝึกอบรมนักส่งเสริมการเกษตรมืออาชีพ ปี๒๕๕๙ ของสำนักงานเกษตรจังหวัดกำแพงเพชร การจัดกระบวนการเรียนรู้ได้เน้นการจัดให้มีการฝึกปฏิบัติการใช้เครื่องมือที่หลากหลาย รายละเอียดตามตาราง ที่ ๒

ตารางที่ ๒ แสดงเครื่องมือที่ใช้ในการอบรมตามโครงการพัฒนานักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับปฏิบัติการสู่ความเป็นมืออาชีพ ของสำนักงานเกษตรจังหวัดกำแพงเพชร

ชนิด/เครื่องมือ	ประโยชน์ที่นำไปใช้
เครื่องมือจัดเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล	
๑.บัตรคำ	-เครื่องมือจัดเก็บข้อมูล/บันทึกข้อมูล
๒.แผนผังความคิด (mind map)	-เครื่องมือจัดเก็บข้อมูล/การคิดเป็นระบบ
๓.SWOT Analysis	-เครื่องมือช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูล
๔.SWOT Matrix	-เครื่องมือช่วยในการสังเคราะห์ข้อมูล และการกำหนดแผนกลยุทธ์/ฝึกการคิดเชิงกลยุทธ์
๕.โมเดลภูเขาน้ำแข็ง” (Iceberg Model)	-การวิเคราะห์ปัญหาเชิงลึก/การคิดเป็นระบบ
๖.แผนผังก้างปลา(Fishbone Diagram)	-การวิเคราะห์ปัญหา/การคิดเป็นระบบ
๗.ต้นไม้ปัญหา problem tree	-การวิเคราะห์ปัญหา-สาเหตุ/การแก้ไขปัญหา
๘.เส้นเวลา(time line)	-เครื่องมือช่วยคิด
๙.ปฏิทินการปลูกพืช (Crop calendar)	-เครื่องมือช่วยคิด
๑๐.การวิเคราะห์และประเมินผล	-ใช้ในการวิเคราะห์-ประเมินผลข้อมูล/โครงการ
๑๑. ฯลฯ	
เครื่องมือช่วยคิด พัฒนาทักษะ และนำเสนอ	
๑.รูปแบบการประเมินผลแบบ CIPP Model	-เรียนรู้รูปแบบการประเมินโครงการฯ
๒.ทฤษฎีระบบ (System Theory)	-การพัฒนาทักษะการคิด
๓.ทฤษฎีคิดเป็น	-ฝึกการคิดเป็นระบบ/กระบวนการตัดสินใจเพื่อการกำหนดแนวทาง-แผนพัฒนา
๔. ภาพ	-เครื่องมือช่วยคิด
๕.การฝึกปฏิบัติการใช้เครื่องมือ	
- การวางแผนการจัดเวที	- ฝึกการออกแบบกระบวนการ
- การใช้เครื่องมือฯ ในการทำงานกับชุมชน	- ฝึกทักษะการใช้เครื่องมือ
๖. การฝึกนำเสนอ	-พัฒนาทักษะการสรุป การนำเสนอ

๓.๒ ผลการดำเนินการฝึกอบรม

ผลการดำเนินการฝึกอบรมตามโครงการพัฒนานักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับปฏิบัติการสู่ความเป็นมืออาชีพ ของสำนักงานเกษตรจังหวัดกำแพงเพชร

๓.๒.๑ การจัดอบรมเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้

โครงการ พัฒนานักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับปฏิบัติการสู่ความเป็นมืออาชีพ ของสำนักงานเกษตรจังหวัดกำแพงเพชร ได้จัดให้มีการอบรมเพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้ให้แก่ผู้เข้ารับการอบรม จำนวน ๓ ครั้งๆละ ๑ วัน คือ

ครั้งที่ ๑ วันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๕๙ มีกิจกรรมที่ได้ดำเนินการในการฯ ดังนี้

๑. การเสวนา “แลกเปลี่ยนเรียนรู้เทคนิคการทำงานส่งเสริมการเกษตร ให้ประสบความสำเร็จ” ผู้ร่วมเสวนาประกอบไปด้วย

- ๑) นายรังสรรค์ เลิศสูงเนิน เกษตรอำเภอชาณุวรลักษบุรี
- ๒) นายเชาวริก ครูฑอินทร์ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
- ๓) นายเสนาะ ยิ้มสบาย นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

๒. การจัดกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

๓. ฝึกปฏิบัติเพื่อพัฒนาทักษะการเป็นวิทยากรกระบวนการในการจัดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

๔. การวางแผนการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาทักษะวิทยากรกระบวนการในการจัดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ครั้งที่ ๒ วันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๕๙ มีกิจกรรมที่ได้ดำเนินการในการฯ ดังนี้

๑. การนำเสนอผลการพัฒนาตนเองในการพัฒนาทักษะการเป็นวิทยากรกระบวนการในการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

๒. เวทีเสวนาการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรให้ประสบความสำเร็จ ผู้ร่วมเวทีเล่าประสบการณ์ประกอบไปด้วย

- ๑) นายรังสรรค์ เลิศสูงเนิน เกษตรอำเภอชาณุวรลักษบุรี
- ๒) นางสมพร จันทร์ประทักษ์ เกษตรอำเภอเมืองกำแพงเพชร

๓. การใช้เครื่องมือในการจัดเก็บ วิเคราะห์ปัญหาเพื่อกำหนดแนวทางพัฒนาในงานส่งเสริมการเกษตร

๔. การวางแผนพัฒนาตนเองด้วยการใช้เครื่องมือในการจัดเก็บ วิเคราะห์ปัญหา และกำหนดแนวทางในงานส่งเสริมการเกษตร

ครั้งที่ ๒ วันที่ วันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๙ มีกิจกรรมที่ได้ดำเนินการในการฯ ดังนี้

๑. การนำเสนอผลการพัฒนาตนเองในการพัฒนาทักษะการใช้เครื่องมือในการจัดเก็บ วิเคราะห์ปัญหาเพื่อกำหนดแนวทางพัฒนาในงานส่งเสริมการเกษตร (โดยที่ม้นักส่งเสริมการเกษตรของแต่ละอำเภอ)

๒. เวทีเสวนาการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรให้ประสบความสำเร็จ ผู้ร่วมเวทีเล่าประสบการณ์ประกอบไปด้วย

๑) นายสิทธิพงษ์ กองพันธ์ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ สำนักงาน
เกษตรอำเภอไทรยางม

๒) นางอรวรรณ เก่งสนาม นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ สำนักงาน
เกษตรอำเภอเมืองกำแพงเพชร

๓. การใช้เครื่องมือในการจัดเก็บและวิเคราะห์ปัญหาในงานส่งเสริมการเกษตร

๓.๒ ๒ ผลการดำเนินการฝึกอบรม

๑) เป้าหมายของการเป็นนักส่งเสริมการเกษตรมืออาชีพ

จากการระดมความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรม เพื่อร่วมกันกำหนด
คุณสมบัติและเป้าหมายของการเป็นนักส่งเสริมการเกษตรมืออาชีพ ได้ข้อสรุปร่วมกัน คือ

๑. เป็นคนคิดบวก
๒. มีและใช้ข้อมูล
๓. เป็นกลางทางการเมือง
๔. มีไหวพริบดี
๕. เป็นนักวางแผน
๖. มีวิสัยทัศน์
๗. ต้องวิเคราะห์เป็น
๘. เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง
๙. เป็นคนช่างสังเกต
๑๐. ต้องยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น
๑๑. เป็นคนรักษาคำพูด
๑๒. ปรับตัวเก่ง
๑๓. มีมนุษยสัมพันธ์ดี ยิ้มเก่ง
๑๔. แต่งกายสุภาพเหมาะสมกับกาลเทศะ
๑๕. ต้องมีความขยันและอดทน
๑๖. รักและเต็มใจให้บริการแก่เกษตรกร
๑๗. ตรงต่อเวลา
๑๘. สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี
๑๙. มีความสามารถด้านไอที
๒๐. เข้าถึงเกษตรกร
๒๑. ขยันในการออกพื้นที่
๒๒. ต้องมีจุดยืน ไม่เอาหน้าทีไปหากินกับเกษตรกร

๒) ผลเรียนรู้จากกรณีความสำเร็จ (Best Practice)

การเรียนรู้หลักการทำงานส่งเสริมการเกษตรจากเกษตรกรอำเภอ และ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรที่มีผลงานดีเด่น ผ่านการเล่าประสบการณ์การทำงานพอสรุปได้ว่า การจะทำงานส่งเสริมการเกษตรให้ประสบความสำเร็จนั้น มีข้อควรปฏิบัติ ดังนี้

๑. ก่อนเริ่มต้นการทำงาน ต้องมีการวิเคราะห์ “คน พื้นที่ สินค้า” โดยใช้เครื่องมือและความรู้ความสามารถที่หลากหลาย

๒. การทำงานสามารถเรียนรู้จากบุคคลที่เป็นต้นแบบ ซึ่งเป็นนักส่งเสริมการเกษตรรุ่นพี่ได้

๓. การทำงานส่งเสริมการเกษตร สามารถเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ร่วมกับเกษตรกรและหาข้อสรุปของการเรียนรู้ร่วมกันได้

๔. เรียนรู้จากงานที่ทำ เพื่อพัฒนางานให้ดียิ่งๆ ขึ้น

๕. ต้องปรับตัวให้เข้ากับชุมชน

๖. งานส่งเสริมการเกษตรต้องสร้างการมีส่วนร่วมและเป็นเจ้าของของเกษตรกร งานจึงจะสำเร็จ

๗. ต้องพัฒนาทักษะการพูด

๘. ต้องอ่อนน้อมถ่อมตน

๙. ต้องมีความเป็นกลางหากเกี่ยวกับการเมือง

๑๐. การทำงานต้องรู้จักการเชื่อมโยงเกษตรกรกับตลาด

๑๑. การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง

บทที่ ๔

ปัญหาอุปสรรคและการแก้ไขปัญหา

การดำเนินงานตามโครงการพัฒนานักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับปฏิบัติการสู่ความเป็นมืออาชีพ ของสำนักงานเกษตรจังหวัดกำแพงเพชร มีปัญหาอุปสรรคและการแก้ไขปัญหา ดังนี้

๔.๑ ปัญหาอุปสรรค

๑. นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรที่เป็นเป้าหมาย บางคนไม่สามารถเข้ารับการอบรมได้ครบทั้ง ๓ ครั้ง ทำให้ไม่ได้เรียนรู้เนื้อหาครบตามหลักสูตร

๒. ช่วงเวลาการจัดการอบรมตามโครงการพัฒนานักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับปฏิบัติการสู่ความเป็นมืออาชีพ ของสำนักงานเกษตรจังหวัดกำแพงเพชร ดำเนินการระหว่างเดือน มิถุนายน-สิงหาคม ซึ่งเป็นช่วงปลายปีงบประมาณมีการเร่งรัดการใช้งบประมาณ และนักวิชาการที่เกี่ยวข้องทั้งทีมพี่เลี้ยงและนักวิชาการที่เข้ารับการอบรมทุกคนจะมีภาระงานมาก

๓. เนื่องจากการจัดการอบรม ได้กำหนดไว้เพียงครั้งละ ๓ ครั้งๆ ละ ๑ วัน ทำให้มีระยะเวลาในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่น้อยเกินไป

๔. กำหนดการอบรมตามข้อ ๓ ที่มีระยะเวลาที่ไม่เพียงพอ ทำให้ไม่สามารถที่จะจัดกระบวนการเรียนรู้นักส่งเสริมการเกษตรที่เข้ารับการอบรม ได้ฝึกปฏิบัติจริงในภาคสนาม กับเกษตรกร/กลุ่มเกษตรกรได้

๔.๒ การแก้ไขปัญหา

๑. จากการที่นักส่งเสริมการเกษตรบางคน ไม่สามารถเข้ารับการอบรมได้ครบทั้ง ๓ ครั้งตามที่กำหนด สำนักงานเกษตรจังหวัดกำแพงเพชร จึงได้รวบรวมจัดทำเป็นเอกสารตามเนื้อหา และวิชาการตามหลักสูตร เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมทุกคนได้ทบทวนและศึกษาเพิ่มเติมด้วยตนเอง

๒. จากการจัดการอบรม ได้กำหนดไว้เพียงครั้งละ ๓ ครั้งๆ ละ ๑ วัน ทำให้มีระยะเวลาในการจัดกระบวนการเรียนรู้น้อย ไม่สามารถจัดให้มีการฝึกปฏิบัติจริงในภาคสนาม ดังนั้น ทีมวิทยากรและพี่เลี้ยง จึงได้กำหนดให้ผู้เข้ารับการอบรม นำความรู้ที่ได้เรียนรู้จากการอบรมไปปรับใช้กับงานของตนเองในพื้นที่ แล้วนำประสบการณ์ที่ได้ มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้เข้ารับการอบรมคนอื่น ในการอบรมครั้งต่อไป

บทที่ ๕

สรุปและข้อเสนอแนะ

การดำเนินงานโครงการพัฒนานักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับปฏิบัติการสู่ความเป็นมืออาชีพ ของสำนักงานเกษตรจังหวัดกำแพงเพชร สามารถสรุปผลการดำเนินงานและข้อเสนอแนะได้ดังนี้

๕.๑ สรุปผลการดำเนินงาน

ผลการดำเนินงานโครงการพัฒนานักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับปฏิบัติการสู่ความเป็นมืออาชีพ ของสำนักงานเกษตรจังหวัดกำแพงเพชร สามารถสรุปผลการดำเนินงานและข้อเสนอแนะได้ดังนี้

๕.๑.๑ การเตรียมการ

ในการเตรียมการดำเนินการจัดอบรมตาม โครงการพัฒนานักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับปฏิบัติการสู่ความเป็นมืออาชีพ ของสำนักงานเกษตรจังหวัดกำแพงเพชร มีรายละเอียดของการเตรียมการ ดังนี้

๑) การกำหนดทิศทางการพัฒนานักส่งเสริมการเกษตร คือ “ผู้นำการเปลี่ยนแปลง Change Agent ” โดยนักส่งเสริมการเกษตรคือผู้จัดการการเกษตรในพื้นที่ ทั้งในส่วนของ “คนพื้นที่ และสินค้า”

๒) เป้าหมายการพัฒนานักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับปฏิบัติการสู่ความเป็นมืออาชีพ ของสำนักงานเกษตรจังหวัดกำแพงเพชร จำนวน ๓๗ คน ประกอบไปด้วย นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับปฏิบัติการและนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรจำนวน ๓๓ คน และพี่เลี้ยงจำนวน ๔ คน

๕.๑.๒ การจัดกระบวนการเรียนรู้

การจัดกระบวนการเรียนรู้ ในการพัฒนานักส่งเสริมการเกษตรของสำนักงานเกษตรจังหวัดกำแพงเพชร ตามโครงการพัฒนานักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับปฏิบัติการสู่ความเป็นมืออาชีพ มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

๑) เนื้อหาการจัดกระบวนการเรียนรู้
เนื้อหาการจัดกระบวนการเรียนรู้ ได้แก่ ๑)การจัดกระบวนการเรียนรู้ ๒)การวิเคราะห์สถานการณ์ด้านการเกษตร ๓)การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรแบบมีส่วนร่วม ๔)การพัฒนาองค์กรเกษตรกรและวิสาหกิจชุมชน ๕)การส่งเสริมเคหกิจเกษตร ๖)การถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร และเนื้อหาวิชาอื่นๆ เพิ่มเติม ได้แก่ วิทยาการกระบวนการ การจัดการความรู้ เป็นต้น

๒) สรุปบทเรียนจากการพัฒนานักส่งเสริมการเกษตรของกรมส่งเสริมการเกษตร ปี ๒๕๕๘ วิธีการและเป้าหมาย ๖ ขั้นตอน/องค์ประกอบ ดังนี้

๑. การปรับแนวคิด (การคิด/คิดเป็นระบบ/การปรับประบวนการทัศน์)
๒. การพัฒนาตนเอง (กำหนดเป้าหมาย ออกแบบและเรียนรู้ด้วยตนเอง)
๓. การสร้างทีมงานและเครือข่ายการทำงาน (ทีมทำงาน/สนับสนุน)
๔. การสร้างระบบการทำงานในองค์กร
๕. การปรับกระบวนการทำงานในพื้นที่
๖. การบันทึกและรายงานผลการปฏิบัติงาน

๓) การจัดการกระบวนการเรียนรู้

การจัดการกระบวนการเรียนรู้ใช้วิธีการหลักๆ ๔ วิธี ได้แก่

- การฝึกปฏิบัติการโดยใช้เครื่องมือช่วยคิด (conceptual tools)
- เรียนรู้จากกรณีความสำเร็จ (Best Practice)
- การระดมสมอง (Brainstorming)

- การเรียนรู้จากการปฏิบัติ (Learning By Doing)

๕.๑.๓ ผลการดำเนินงาน

การพัฒนาผู้ส่งเสริมการเกษตรตามโครงการพัฒนานักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับปฏิบัติการสู่ความเป็นมืออาชีพ ของสำนักงานเกษตรจังหวัดกำแพงเพชร ได้จัดอบรมเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้แก่ผู้เข้ารับการอบรม จำนวน ๓ ครั้งๆ ละ ๑ วัน คือ

- ครั้งที่ ๑ วันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๕๙
- ครั้งที่ ๒ วันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๕๙
- ครั้งที่ ๒ วันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๙

ผู้เข้ารับการอบรม ได้เรียนรู้เทคนิควิธีการใช้เครื่องมือช่วยคิด ฝึกการใช้เครื่องมือต่างๆ ตลอดจนการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับนักส่งเสริมการเกษตรที่มีประสบการณ์ในการทำงาน

ในการจัดทำรายงานผลครั้งนี้ จึงได้เน้นที่การสรุปทิศทางและเป้าหมายของการจัดการอบรม และการจัดการกระบวนการเรียนรู้และเครื่องมือที่ใช้เป็นหลัก ส่วนผลของการนำความรู้ไปปรับใช้นั้น และการประเมินขีดความสามารถหรือทักษะของนักส่งเสริมการเกษตรที่เข้ารับการอบรมนั้น จะต้องเว้นไปสักระยะเวลาหนึ่ง เพื่อให้ นักส่งเสริมการเกษตรที่ผ่านการอบรม ได้นำความรู้ที่ได้จากการอบรมไปปรับใช้และพัฒนางานในหน้าที่ของตนเอง

๕.๒ ข้อเสนอแนะ

๑. การจัดการอบรมเพื่อพัฒนานักส่งเสริมการเกษตร หากดำเนินการในลักษณะโครงการฝึกอบรม ที่กำหนดหลักสูตรและเป้าหมายผู้เข้ารับการอบรม ควรดำเนินการอบรม ตั้งแต่ช่วงเริ่มต้นปีงบประมาณ ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่เหมาะสม นักวิชาการจะมีภารกิจ/งานไม่มาก จะทำให้เข้ารับการอบรมได้ครบตามหลักสูตร

๒. การฝึกอบรมให้แก่ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ที่กำหนดเป็นหลักสูตรตามข้อ ๑. ที่มีการฝึกการใช้เครื่องมือในการทำงาน ควรดำเนินการพัฒนาทักษะให้สอดคล้องกับการปฏิบัติงานโครงการ โดยวิเคราะห์ว่างานนั้นๆ นักส่งเสริมการเกษตรควรมีความรู้และทักษะอะไรในการปฏิบัติงาน แล้วพัฒนาทักษะของนักวิชาการให้มีความรู้และทักษะเหล่านั้น ก่อนการดำเนินงานโครงการ

๓. ในการพัฒนานักส่งเสริมการเกษตรของสำนักงานเกษตรจังหวัดกำแพงเพชร ในปีต่อไป ควรดำเนินการควบคู่ไปกับการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระดับจังหวัด โดยกำหนดเนื้อหาและประเด็นที่จะแลกเปลี่ยน ให้สอดคล้องกับภารกิจหรืองานที่มีความสำคัญและต้องดำเนินการในช่วงเวลาที่จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้

๔. เกษตรอำเภอกทุกอำเภอและหัวหน้ากลุ่ม และนักส่งเสริมการเกษตรที่มีประสบการณ์ทุกคน ควรทำหน้าที่เป็นบทบาทในการเป็นนักสอนงาน ให้แก่นักส่งเสริมการเกษตรที่เริ่มปฏิบัติงานใหม่ทุกคน และสร้างให้เป็นวัฒนธรรมองค์กร ที่จัดให้มีการสอนงานไปพร้อมๆ กับการทำงานปกติ